

AİLE İÇİ MUHABBETİN DİNÎ BİLGİLERLE GÜÇLENDİRİLMESİ

el-Hamdü lillâhi hakka hamdihî vesselâtü vesselâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ecmaîn. Emmâ ba'dü:

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretlerinin selamı, rahmeti, bereketi, üzerinize olsun. Allah cümle-nizi iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin.

Teşekkür ederiz, burada aranızda çok güzel geçti geçen zamanlar. Tertip edenlere de müteşekkirimiz.

Allah razı olsun, sağ olsunlar.

a. Aile Eğitim Kamplarının Kazandırdıkları

Bu çeşit toplantıların, eğitim kamplarının bizim tarafımızdan düşünülmüş olan pek çok amaçları var. Bunları yurt içinde ve yurt dışında müteaddit defalar yaptık. Avusturalya'da başladı ilk önce, İsveç'te, Almanya'da, Amerika'da, İngiltere'de, muhtelif yerlerde artık bize mahsus bir eğitim şekli olarak yerleşti ve gerçekten de çok faydalarını görüyoruz, sonuçları da güzel oluyor.

Burada hem eğitimi düşünüyoruz çünkü öğrenmek ve öğretmek çok asil, çok sevaplı bir çalışma. Hem muhabbeti düşünüyoruz; kardeşler biribirleriyle ailece daha yakından tanışsınlar; ahbaplıkları, dostlukları sağlam olsun, ihvânlıkları kuvvetlensin diye hem de ibadetleri topluca yaparak hasıl olacak bereketleri temenni ediyoruz, ayrıca dinlenmeyi de düşünüyoruz; topluca dinlenmeyi, topluca tatil yapmayı ve özellikle hanımların ve çocukların da rahat etmesini temenni ediyoruz. Çünkü zaman zaman başka gruplarda ve muhtelif yerlerde sorulan sorularda veya kulağımıza gelen şikayetlerde aile içindeki eğitimin, tatilin, gezme, görgü ve bilginin dengeli gelişmediğini görüyoruz ve biz istiyoruz ki dinlenmede de hanımlar eşit olarak dinlenebilsinler; yemekleri yapmasınlar, çocuklar telaşı olmasın, onlar da rahat etsinler. Çünkü çoluk çocuğa boş olunca baba kalkıp gidiyorlar bir yerlere ama hanım evde kalıyor, onların biraz şey yapmasını istiyoruz.

Tabii İslâmî bir yapıya sahip olduğumuz için de bu çalışmalarını her yerde yapmak mümkün değil. Ancak böyle güzel organizasyonlarla o mahalli tamamen İslâmî şartlara uygun hâle

getirerek yapabiliyoruz. Öyle ki bunları artık tek şahısların tek başlarına yapması mümkün değil. Yani şöyle, buraya şimdi biriniz ailece hanımını alsa gelse burada kalamazsınız, rahat edemezsiniz, ancak bunlar topluca bir organizasyon olduğu için güzel oluyor.

Böylece hem dünyevî, hem uhrevî, hem sıhhî hem terbiyevî pek çok faydalar hâsıl oluyor. Herkes memnun oluyor; hanımlar memnun oluyor, çocuklar rahat ediyor, memnun oluyor, sıhhat kazanıyorlar, görgü bilgi artıyor, ayrıca hayatın muhtelif yönlerini tanımış oluyoruz. Evimizdeki konforun dışında başka şartlar altında ne yapabiliriz? onu görmüş oluyoruz. Tabiatı tanımış oluyoruz; dağları, ovaları, ağaçları, onu sevmiş oluyoruz.

Bizim amaçlarımızdan birisi de insanların sigaradan, kötü alışkanlıklardan kurtarılması, temiz havaya alıştırılması. Onun için her ilde, ilçede, beldede bir orman kuralım da demiştik. O ormandaki, orman kurmadaki amacımız işte orada böyle bir yer tesis etmek. Yani parasıyla veya tahsis yoluyla araziyi alacağız, ağaçlandıracağız böyle bir yer yapacağız, o beldedeki ihvânımız gidecekler orada tatil yapacaklar, spor yapacaklar, vakit geçirecekler,

ağaç dikecekler, sadaka-i câriyeleri olacak filan.

Böyle şeyler amaçlıyoruz, yani şu gördüğünüz yer işte diyelim ki 50 dönümdür. Şu istifade ettiğimiz kısım farz edelim, tahminen 50 dönüm. Yetiyor görüyorsunuz, 300-400 kişiye yetebiliyor ve bir beldenin ahalisi böyle bir şey kurabilir ve kurduğu zaman da görüyorsunuz ne güzel çalışmalar yapılabilir.

Cumartesi Pazar veya boş zamanlarında arabasına atlasın gelsin, kendimizin yerinde ağaç diksin, çapalama yapsın, düzenleme yapsın, güzelleştirme yapsın, böylece her beldede bizim dinlenebileceğimiz orman sahaları, bize ait dinlenme yerleri, park yerleri olsun diye de düşünüyoruz. Bu da bizim çevreciliğimizden, çevre bakanlığı kurulmadan önceki kararlarımızdan bunlar bizim. Yani bakanlık bizden sonra geldi ve biz ona takaddüm ettik elhamdülillah, ondan önce şey yaptık.

O bakımdan bu toplantılardan, böyle eğitim toplantılarından çok memnun oluyorum, katılımlardan da memnun oluyorum; tertiplenlere de o bakımdan katılanlara da teşekkür ediyorum. Çünkü pek çok faydalar meydana geliyor.

SORULAR - CEVAPLAR

Soru: Őu Őu Őu sebeplerden dolayı sahabe-nin Peygamber Efendimiz'e olan teslimiyeti gibi müridin de aynı teslimiyeti mürşidine göstermesi gerekir. Bazıları bunun aşırı olduğunu söylüyorlar, ne buyurursunuz?

Cevap: Bu aşırılık yolun doğruluğuyla, mürşidin hakikîliğuyle ilgili bir husustur. Mürşid mürşid-i kâmilse, yol doğru yolsa ne yapılsa azdır, ve işin doğrusu odur. Mürşid mürşid olmadıktan sonra, yol yanlış olduktan sonra da orada durmak gerekmez, kalkıp gitmek ayrılmak gerekir. Yani bir Allah'ın kendisine ikram ve iltifat eylediğu mürşid-i kâmil olduktan sonra ona hürmet olarak ne yapılsa az gelir.

Soru: Bir hanım, mürşidinin sohbetine katılabilmek için beyinden müsaade alması, dışarıya çıkması da gerekli ama şerî ölçülere uygun olduğu halde beyi müsaade etmediğinde hanımın ısrar etme ölçüsü ve tavrı ne olmalıdır?

Cevap: Aile muhabbetine zarar vermeyecek şekilde gelmesi gerekir. Çünkü dinî husus-

tur, dinini öğrenme hususudur. Gelebilir, sohbetine katılabilir. Diyelim ki hadis sohbeti bizim camideki şeylerimiz gibi hususlar.

Soru: “Camide Cuma günü hutbede Türkçe konuşmak câiz değildir. Arapça hutbe okunması gerekiyor” diyorlar, bid'at olduğu içinmiş. Fakat diyanetin imamları Türkçe okuyorlar?

Cevap: Bizim diyanetin imamları, hutbelerimizde Türkçe kısma var ama esasında Arapça başlanıyor. Biliyorsunuz o başlanan Arapça kısmı farz olan şeyleri tamamlamakta yeterlidir.

Elhamdulillah, ondan sonra eşhedü en lâ ilâhe illallah, ve sair, farzlarıyla sünnetleriyle yerine geliyor ve Türkçe konuşma da hikmete ve maslahata uygundur çünkü oraya gelen insanlara dinî bilgiler kazandırılmış oluyor. Binâenaleyh bunun karşısına çıkmak uygun bir şey değildir, yanlıştır.

Biz şimdi Avrupa'ya, Amerika'ya gittiğimiz zaman çıkıyoruz hutbeye, hem İngilizce'ye çeviriyorlar hem başka dillere çeviriyorlar yani her şey oluyor. Mühim olan orada vaazdır, Allah'a hamd ü senâdır. Hutbenin farzları, sünnetleri yerine geldikten sonra

muhtelif dillerden konuşma, açıklamalar yapılabilir. Onun için bu bid'at, bid'at değildir çünkü Peygamber Efendimiz'in zamanındaki bölgesi Arapça konuşulan bölgeydi. İslâm Arapça'nın olmadığı yerlere de yayıldı. Biz hem Arapça'yı aynen yapıyoruz hem de ayrıca üstüne ilave faydalı olarak kendi dilimizle anlatma yapıyoruz, bu daha güzeldir. Bunu [ulemamız] uygun görmüştür ve gerçekten de uygundur. Binâenaleyh buna, pişmiş aşı su katıp da böyle karşı çıkmak doğru görünmüyor.

Yani ne olacak?

Türkçe konuşmayacak kimse anlamayacak.

Efendim Arapça öğrensinler.

Tamam, Arapça öğrenmeyi biz söylüyoruz. Arapça bizim ana dilimizdir çünkü Peygamber Efendimiz'in hanımları annelerimizdir. [Arapça] ana dilimizdir elbette Arapça öğreneceğiz ama öğrenmemişiz, halk öğrenmemiş. Yani temenni etmek başka realite başka. Realite de sen Arapça konuştuğun zaman millet anlamıyor. Kur'ân-ı Kerîm'i hafız oluyor anlamıyor, hoca oluyor anlamıyor. Binâenaleyh Türkçe izahlar faydalıdır, yerindedir, sevaptır, ona karşı çıkmaya lüzum yoktur.

Soru: Diş dolgusu yaptırmak câiz değildir. Yaptıranlar da tekrar söktürmesi gerekir yoksa kıldıkları namazları, yaptıkları hacları dolguları tekrar söktürüp kaza etmesi gerekiyor muş.

Cevap: Böyle bir saçma bir şey yoktur. Böyle aptalca itirazlara da lüzum yoktur. Çünkü Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz zamanında diş kaplaması yapılmıştır. Diyanetin bu hususta sorulan sorulara din işleri yüksek kurulunun da fetvası vardır. Abdestli olmak mecburiyeti de yoktur. Dişinin dolgusunu, şeyini yapar ondan sonra da ibadetleri Allah'ın izniyle makbul olur.

Din zorluk değildir, dinde zorlama doğru değildir. Yessirû ve lâ tu'assîrû emrine de aykırıdır. Peygamber Efendimiz, “Kolaylaştırın zorlaştırmayın.” diyor, işi yokuşa sürüp de adamın bütün dişlerini, yapılmış olan şeyi sökmek akıl kârı bir şey değildir. Böyle dini bilmeyenler, dinî mevzuatı, hadisleri, âyetleri bilmeyenler meseleyi karıştırıp da milletin aklını bulandırıp da bir de kendileri şey yapmasınlar.

Dini bilmeden içtihadı kalkışmak çok günahtır, çok tehlikelidir, çok veballidir. Şaşırt-

tırdıkları insanların bütün şaşkınlıklarının faturası kendisine gelir. Onun için böyle şeyler yapmasınlar, bu gibi insanlar hadlerini bilmesinler, bu işi fakihlere sorsunlar yani ömrünü fıkıh okumakla, öğretmekle, öğrenmekle geçirmiş, Arapça bilen, âyet bilen, hadis bilen insanlar varken Arapça bilmeyen, dini bilmeyen insanlara ne oluyor! Peygamber Efendimiz'in zamanında yapılmış bu dış dolgusu, sana ne!

İşte bak kaplaması yapılmış, altın kaplamalı sahabe [var.] Böyle altın da olur çünkü altın ağızda okside olmuyor, bozulmuyor. Peygamber Efendimiz'in yaptığına itiraz etmeye ne hakkı var bir insanın!

Soru: Mezarlıkta büyüyen meyve ve sebze veya sebzenin yenmesinin hükmü nedir?

Cevap: Mekruhtur.

Soru: Tamamen başı açık çalışan bir hanımın kazancı haram olur mu?

Cevap: Kazancı yaptığı işle ilgili olarak hüküm alır, başını açmasından dolayı da sorumluluğu olur. Eğer başını açması işinin gereği ise ordan ayrılması gerekir, işinin gereği değilse işi normal bir işse örtmesi lazım. Örtme-

diği takdirde tabii kendisi vebal altında kalıyor, işin cinsinden dolayı değildir. Mesela terzielik yapıyor, tamam bu meşru bir kazanç yoludur. Kazancı şeydir ama başını açması kendisinin ayrı bir vebalidir. Tabii iş yerlerinde başınızı örterek çalışmanın mücadelesini de vermeniz lazım.

“Benim müessesemde başını aç!” diyen bir insana, “Ben de senin müessesemde çalışmam!” demeli insan veyahut da “Niye açtırmaya çalışıyorsun? Allah’ın emrini niye karşı çıkıyorsun?” diye onun da mücadelesini vermek lazım.

Soru: İslâmî olmayan mecmuaların verdiği hediyeleri almak için belli bir zaman bu gazeteyi alıp kupon biriktirmek câiz olur mu? Bu konuda ne buyurursunuz?

Cevap: O gazete İslâmî bir gazete değilse almak zaten câiz olmaz. İçindeki resimler, konular, yazılar, muzır zehirli fikirler dolayısıyla zaten câiz olmaz. Ama bir gazeteyi alıp dururken insan kuponlarını biriktirirse hediyeleri alırsa alabilir, onun bir şeyi yok.

Peki, kötü bir gazeteyi insan başka bir maksatla alabilir mi?

Mesela bir hocayız, hani görelim de ters yazılar varsa cevabını verelim, haddini bildirelim filan diye takip babında almak. Belki doğru olur ama o da bayağı zor bir iş, pis bir iş oluyor. İnsana zarar veriyor ben onun için bir ara arkadaşlar getiriyorlardı, dedim, şu gazeteyi, şu gazeteyi, şu gazeteyi eve hiç sokmayın. Çünkü artık İslâmî gazeteler oldukça gelişti, yani insanın tatmin edecek yazı, resim, bilgi ve haberler oluyor.

Şimdi biz burada sabahleyin radyo yayınlarını dinledik, Akra bütün gazetelerin özetlerini veriyor. Ne lüzum var adamlara para kazandırmak, gidip onların şeyini alıp da onların bütçelerini kuvvetlendirmek, trajımız şu kadar filan dedirtmek...

Dinlersin Akra'dan yolda giderken otomobilinde, işyerinde, tezgahın başında tamam, haberdar olursun; Çiller ne yapmış, meclis ne karar almış, Bosna'da ne olmuş, her şeyi rahatlıkla duyuyorsun.

Onun için kötü gazeteleri zaten almak vebaldir, eve sokmak vebaldir.

Bizim Ankara'da bir şeyimiz [komşumuz] vardı, Allah rahmet eylesin, istiklal harbi gazilerinden bir Mehmet amca vardı, yaşlıydı, 90

yaşlarında filandı. O, biz diyor, eskiden eve kibrit kutusunu götürürken üstündeki resmi kazırdık, kutuyu eve öyle götürürdük. Çünkü içinde suret olan, köpek olan eve melek girmez denildiği için, ancak bekçi köpeği, çoban köpeği müstesna diye, resim sokmazlarmış.

Şimdi resmin girmediği yer kalmamış gibi, zor bir durum. Tabii kötü resimler, müstehcen resimler, müstehcen yazılar var onlar daha şey.

Soru: Kadın Aile dergimizin hediyesi Kadın İlmihali kitabında, uydurma hadislere örnek olarak Râmûzü'l-ehâdîs kitabından kaynak göstererek bir hadis verilmiş. Râmûz'da uydurma hadisler var mı?

Cevap: Hakikaten güzel bir şey yakalamış arkadaş, bu soruyu soran kardeş. Biz bir dergi veriyoruz, dergi bir hediye veriyor, o hediye-nin içinde bizim Râmûz'la ilgili adam veya kadın kimse yani bir şey göstermiş.

Râmûzü'l-ehâdîs'i yazan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddîn hocamız. Râmûzü'l-ehâdîs Suyûtî'nin el-Câmiu's-sağîr'ine çok benzer. Bu Suyûtî ve Râmûzü'l-ehâdîs'i yazan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddîn Efendimiz hadis alimi

bunlar. Yani mevzû hadisleri filan bilen insanlar ve her hadisin arkasında o hadis hakkında bu mevzûdur; mevzû, yani uydurma hadistir, bu zayıf hadistir. İbnü'l-Cevzî buna mevzû demiştir ama öyle değildir filan gibi izahatları var.

Bir sebeple koymuş oraya, yani bilsinler okuyan, benim ihvânım bu konuyu bilsinler diye koymuş. Bazen öyle oluyor ki üç tane hadis peş peşe aynı konuda. Birisine falanca alim boş bu demiş, uydurma demiş, aslı esası yok demiş ama altındaki iki tanesi esas olduğunu gösteriyor. Böyle durumlar da var.

Bazıları bazı hadisleri sırf konusundan dolayı rahatsız oldukları için sahih saymıyorlar, tabii onlar doğru değil. Bazıları bu hususta böyle şey olamaz, Peygamber Efendimiz bunu dememiştir, cart kestirip atıyorlar. Bu gibi kestirilip atılmış ve karalanmış bazı hadisler üzerinde İmam Suyûtî çalışma yapmış, mesela İbnü'l-Cevzî'nin mevzû, uydurma hadis dediği bilmem 50 kadar hadis hakkında bir çalışma yapmış, onların mevzû olmadığını kaynaklarını göstererek ispat etmiş.

Yani bu alimler arası bir meseledir, Râmûzü'l-ehâdîs'i yazan adam hadis alimi, büyük adam, yani Gümüshaneli Efendimiz hazretleri. Binâenaleyh onu [hadisi kitabına] almasında bir hikmet, bir sebep vardır. Hadis hangisiyse onu bilip onun üzerinde daha rahat konuşabiliriz. Bu çeşit şeyleri kendisi zaten kitabında yazıyor, hadisın arkasından “Buna mevzû demişlerdir.” diye yazıyor zaten, söylüyor, kendisi açıklıyor.

Soru: Hoca efendinin bir tanesi cami avlusuna ağaç dikilmez günahdır haramdır kesinlikle olmaz demiş, gerçek mi acaba?

Cevap: Hiç aslı esası yok. Caminin avlusu genişse ne olacak, ağaç niye dikilmesin! Gölge olur, daha güzel olur. Maltepe camiinin avlusu mesela geniş, kenarlarında ağaçlar var, bizim camimize mezarlık kısmı var, mezarlığın öbür tarafında bahçe kısmı var filan, güzelleştiriyor. Erguvan ağacı var, kocaman kubbeye kadar çıkıyor, erguvan rengiyle çiçekleri açtığı zaman ayrı güzellik veriyor.

Bunun aslı esası yoktur, caminin avlusunu güzelleştiriyor. Ağaç dikmek sevapken niye camide dikmek şey olmasın. Hani namaza mâni olur diye. Tamam, namaza mâni olmuyorsa, o

zaman güzelleştiriyorsa, ağaç dikmek sevap olduğuna göre onun bir mahsuru olmaması lazımdır.

Herkes bir yere takılıyor, yani mühim şeyleri bırakıp da maalesef böyle şeylere kendileri de mesnetsiz, bir şey delil göstermeden bir şeyler katıştırıyorlar.

Soru: Ben sizden ders alalı bir yıl oldu fakat tam yapamıyorum çünkü hem çalışıyorum hemşire olarak, hem çocuğum var, gelen gidenimiz çok.

Cevap: Tamam, şimdi bir insan dersi böyle akşam yapamayacaksa gündüz gezerken yapar. Çünkü bu bizim ders diye verdiğimiz şeyler beş kalem zikir, beş dakikada biter. Mutfağa giderken 100 tanesi biter, çıkarken 100 tanesi biter, merdivenleri inerken 100 tanesi biter, çıkarken 100 tanesi biter, yani bunların yapılmayacak bir tarafı yok. Yapılmamak şeytânîdir, nefsânîdir veyahut bu işi planlamaktan kaynaklanan bir dikkatsizliktir, bunların yapılması lazımdır.

Bunları biliyorsunuz ben söyleyemiyorum size. Bunları söyleyen Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz, o tavsiye etmiş.

Efendimizin tavsiyesini insan tutmakta biraz gayretli olmalı.

Soru: Resim ektirmek ve resmi saklamakta herhangi bir sakınca var mı? Bu tereddütten dolayı hatta herhangi bir resim bile kendisi ektirmemiş.

Cevap: Mahzur var diyenler olduğu gibi, resim sadece tabiattaki ışıkların fotoğraf kağıdına mercekten geçip aksetmesidir. Binâenaleyh hadîs-i şerîfte bildirilen şey değildir diye câiz görenler de vardır. Bu meseleyi alimler incelemişler.

Burada resmin cinsinin de tabii önemi var kullanılış amacının da önemi var. Resim ektirmek tamamen yasaklansa hacca gidemeyecek adam.

Hacca gitmiş gelmiş yani pasaportları nereden, ne yaptı?

Nüfus kağıdı, pasaportu resimsiz mi?

Bazı yerlerde mecburiyetler var, mecburiyet olan yerde ed-darûrâtu tubîhu'l-mahsûrât kaidesi vardır. “Zaruretler mahsurları bertaraf eder, onun yapılmasına müsaade kapısı açar.” diye.

Tabii bu işi de ıĝırından çıkartmak doğru değildir. Duvarlara asmak doğru değildir. “Bak

bu benim babamın resmi. Bu benim anamla babamın yan yana resmi. Düğün günü çektikleri resim. Bu benim hocamın resmi.”

Olmaz öyle şey! Zaruret miktarı zaruri işlerde lazım. Fotoğraf makinesi bir takım tespitler yapıyor. Mimar için gerekli, şart. Bu resmi, bu binayı çekecek, trak burasını çekecek, bir makale için, bilim adamı için gerekli tamam. Bunun bir mahsuru yoktur ama böyle almak büyütme, odaya asmak, vesaire filan o da câiz değildir, uygun değildir.

Bazıları şöyle bir şey söylemişler; eski alimlerden yani 40-50 yıl önce yazı yazan profesörlerden birisi diyor ki; “Canlı olsa, yaşaması mümkün olmayan bir parçanın resmini çekmek caizdir. Mesela vesikalık caizdir çünkü bu kadar bir insan, kesilse buradan yaşamaz. Binâenaleyh caizdir ama boy olursa câiz değildir.” demişler.

Özetlemek gerekirse zaruri haller vardır, ilmî mecburiyetler vardır, tıpta, mimarlıkta, çeşitli haritacılıkta, vesairede lazımdır. Böyle bilimsel amaçlarla faydalı istikamette fotoğraf çekilmesinin mahsuru yoktur. Bunun dışında fotoğrafın az çok bir mahsuru olduğunu bilip de ihtiyatlı davranmak da gerekir. Çünkü

böyle bu benim anamdı, bu benim dedemdi, bilmem ne diye duvarlara asarak sonra zamanla gittikçe ona hürmet artmak suretiyle iş çıkırından çıkabiliyor. Eski ümmetler böyle bir zamanki babalarının, bir zamanki kahramanlarının, komutanlarının [fotoğraflarını] sonunda put edinmişler, karşısında tapınmaya başlamışlar, bu bakımdan uygun olmuyor.

Ölçülü bir müsaade var, ihtiyatlı davranmak lazım diyebiliriz.

Soru: Konya’da iyi niyetli olduğuna inandığımız bir grup ihvân kardeşimiz, değişik cemaatlerden müslüman kişililerle birlikte Bosna ve Çeçenistan’a giden yardımları organize etmek amacıyla vakıf çalışmaları yapmaktadırlar: Sosyal Araştırma ve Dayanışma Vakfı. Bu arkadaşlar mesailerinin ekserisini bu vakıfta harcamaktadırlar. Bizim ve bizim gibi ihvân kardeşlerimizin bu arkadaşlara karşı ve bu vakfa karşı nasıl bir davranış içinde olmamız lazım?

Cevap: Muhterem kardeşlerim! Biz bir kardeş grubuyuz, bizim yolumuz dolayısıyla aramızda kuvvetli bir bağ meydana gelmiştir ve her türlü İslâmî çalışmaları düşünüp, taşı-

nıp, planlı programlı, güzel bir şekilde yapmaya gayret ediyoruz. Vakıflarımız var, yüzlerce derneğimiz var, vakıflarımızın şubeleri var; dergilerimiz var, yayınlarımız var, radyo neşriyatımız var, televizyon çalışmalarımız var.

Ben bizim ihvanımızdan şunu bekliyorum: Bize ait çalışmalarını destekleyecekler. Çünkü biz bu çalışmaların mahsuru var mı yok mu, eksikliği var mı yok mu bunları merkezden düşünüyoruz, hazırlıyoruz, planlıyoruz başlatıyoruz.

Şimdi biz hiçbir şey yapmasak, âtıl, bâtıl kenarda dursak, çalışma yapmamamız üzerine arkadaşlarımız oraya buraya gitsin. Ama bizim çalışmalarımız bu kadar çeşitli, herkesi imrendirecek kadar güzel, başarılı, bizi de hamd edecek, şükredecek şekilde memnun edici bir tarzda giderken arkadaşlarımızın başka başka şeylere kaymaları aslında kayıp oluyor. Yani bizim camiamızdan kayıyor, sonra bizim kontrolümüzden de çıkıyor.

Ben herhangi bir başka kuruluşu suçlamak istemem ama iyi niyetlisi olur, kötü niyetlisi olur, istismarcısı olur, sömürücüsü olur, göstermelik şey yapanı olur, paraları toplayıp

toplayıp cebe indirenler olur, yanlış yerlere verenler olur. Onun için bu gibi şeylerde mutlaka İSPA, yani İskerderpaşa damgası olması lazım. Kardeşlerimizin, ihvânsa, mutlaka bizim müesseselerimizle ilgili çalışmalar yapmasını, hayırlarını bizim kanalımla yapmasını temenni ediyorum.

Bizim arkadaşlarımız bu şuura sahip olsalar bizim faaliyetlerimiz 100 misli daha genişleyecek. Bakıyorsun bizim hacıefendi falanca Kur'an kursunun tepeden tırnağa altı katının halılarını yapmış. İyi güzel Allah kabul etmiş ama be mübarek kardeşim, gel bizim İskenderpaşa'nın yanına bir Kur'an kursu yap, onu tepeden tırnağa donat, İskenderpaşa bir Kur'an kursuna sahip olsun yine aynı sevabı al.

Siz bunu herkese söyleyin, her yerde söyleyin kendiniz de böyle şey yapın. Kendi çalışmalarımızı kendimiz yapalım, inşaallah bunun ileriye doğru daha başka büyük faydaları olacak, ileride de bunların şeyi var.

Soru: Birisi ders aldıktan sonra dersi arttırılmış, o zor gelmiş, zor gelince tamamen bırakmış.

Cevap: Evet, ibadetlerin bırakılması vebaldir. Başlanmış ibadet, nafile ibadet bile

olsa başlanmışken bırakıldı mı vebal olur. Allah sorar yani bu ibadetin nesini beğenmedin de niye bıraktın der. Onun için ihtiyatlı, az öz ama devamlı gitmeye çalışmak lazım. Arttırmaya çok heves edeceği zaman da insanın düşünmesi lazım. Yani ben bunu arttırayım arttırayım ama devamlı yapabilecek miyim diye düşünmesi lazım. Arttırdığı zaman da ona riayet etmeye çalışması gerekir.

Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinde ibadetlerde îtidal tavsiye edilmiştir. Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki; “Amellerden, âmâl-i sâlihadan yapabileceğiniz, rahatlıkla yapabileceğiniz kadarının yükü altına girin, onun o kadarını yapın. Fazlasına girişmeyin, çünkü siz bıcarsınız ama Allah bıkmaz.”

Siz bıkınca da cezaya uğrarsınız yani ibadetten bıkılır mı, Allah'a ibadetten geri durulur mu?

Onun için ölçülü ibadet etmek iyidir, yapabileceği kadarında devam etmek iyidir.

Soru: Size muhabbetimize rağmen, İslâmî bilgilerimize rağmen derslerimizi yapmıyor, sabah namazlarına kalkamıyoruz, bazen yat-sıyı kılmadan yatıyoruz.

Cevap: Allah yardımcı olsun, bu tehlike işaretidir. Bir ibadetin yapılmaması çok büyük vebal yükler insana ama insan onu bilmiyor. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'e birisi gelmiş demiş;

“Öldüm, mahvoldum ah vah!” filan, ondan sonra bir şey söylemiş işte böyle, [Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz;]

“Bende sandım ki ikindi namazının sünnetini kaçırdın!” demiş.

Şu anda detayını unuttum çok iyi hatırlamıyorum ama öyle bir şey.

İbadetleri muntazam yapmaya çalışmak lazım, neden yapmadığını düşünmek lazım, onu engelleyecek tedbirleri bulmak lazım. Kalkamıyorum, mesela çok istiyorum da sabah namazına kalkamıyorum diyorsa, kocaman bir saat alsın, tokmaklı saat alsın, kafasına tokmak indiren, kova boşaltan saat alsın, bir şeyler yapsın ama tedbirini alsın ille sabah namazına kalksın.

Erken yatsın. Ha, ben böyle gece geç vakte kadar durunca sabah namazına kalkamıyorum erken kalkayım desin.

Muhterem kardeşlerim!

Mahrumiyettir, bir sabah namazına gidememek, bir yatsı namazına gidememek, kılamamak cezadır. Allah nasip etmiyor huzuruna girmeyi. Huzûr-u ilâhiye gelememenin çok büyük bir ceza olduğunu bilmesi lazım insanın, ondan kurtulmaya çalışması lazım.

Tabii insan böyle kusurunu bildiği halde yapamıyorsa, bir de şu sebep hatıra gelir; insan haram lokma yediği zaman, günah işlediği zaman, o günahlardan dolayı iyiliği yapmaya takat bulamaz artık, yaptırtmaz Allah. Takat, yani bilir, bile bile kaçacak, bilmem ne filan, diye diye kaçır o.

Neden?

Kusurundan dolayıdır, haram lokmadan dolayıdır. Lokmanın helal olmasına dikkat edin, tevbe edin ve maddî, vücuda ait sebepler varsa...

Çok yoruluyorum.

Erken yatın.

Uykum ağır kalkamıyorum.

Kocaman saat alın, tedbirini bulun. Komşuya rica edin, deyin ki; “Kapıda, ben gelip kapıyı açıncaya kadar kapıda zil çal.” deyin. Tedbirini arayın, bulun.

Soru: Bayanların eldiven giymesi şart mı diyor?

Cevap: Şart değildir. El nâmahrem yani örtünmesi gereken kısım değildir. İnsanın eli, yüzü ve ayakları hariç kadınların öbür azalarını örtmesi lazımdır, eldiven örtmesi gerekmiyor. Fakat bilekten aşağısı, daha yukarısı olursa câiz olmaz, oraların örtülmesi lazım. Tabii örterse iyi olur ama örtmeyen bir insana da neden örtmüyorsun denilmez.

Sonra eldivenle çalışmanın zorluğu vardır, sıkıntıları vardır, mecbur olmayan bir şeyi yap dediğin zaman yazı vardır, kışı vardır; kışın insanın eli sıcak olur iyi olur da yazın da zor olur, bunalabilir. Her şey ölçülü götürmek lazım.

Soru: Cuma günleri salâ ile ezan arasında bayanlar 41 Yasin okuyoruz, ne derece doğrudur?

Cevap: Ben bunun şeyini bilmiyorum. Yâsin-i Şerîf okumak her zaman sevap, Cuma namazında ayrıca sevap ama burada 41 Yasin hangi kaynaktan alınarak söylenmiş, ben onun detayını bilmiyorum şu anda. Ama normal olarak, aferin, okumuş 41 tane Yasin, Allah kabul etsin derim.

Soru: Hanımlar, Hatm-i Hâcegân'dan sonra en az 45 dakika hiçbir şey yenmemesi gerektiğini söylüyorlar. Feyzin kaçmaması için imiş diyorlar, doğru mu?

Cevap: Hayır, böyle bir şey yok. Hatm-i Hâcegân'ı yapardık, hocamız çay ikram ederdi içerdik. Yanında da bir başka ikram olursa yedik. Yani böyle bir yasak masak bir şey yok, feyiz de kaçmaz evelallah. O da ayrıca feyz olur.

Soru: Şerîfe, Betül, Halime isimlerini açıklamanızı rica ediyoruz.

Şerîfe, şerefli, şeref sahibi hanım demektir, Peygamber Efendimiz'in isimlerinden birisi Şerîf'tir, çocuklarına da Şerîf derler.

Betül, ibadete düşkün, çok dindar, takvâ ehli demektir. Kur'ân-ı Kerîm'de;

وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا

*Ve tebettel ileyhi tebtîlâ.*¹ “Allahu Teâlâ hazretlerine çok güzel bir böyle yönelişle yönelip ibadet eyle.” diye âyette geçiyor, o kelime de bu kökten.

¹ 73/Müzzemmil, 8.

Güzel bir isimdir o da. Yani Betül ismini ben şahsen çok seviyorum, mânası da kulağa gelişi de güzel.

Halîme de, halim selim hanım demektir. Yani böyle kızmayan, hilim sahibi demektir, o da güzeldir. Biliyorsunuz ayrıca tarihte de Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in süt annesinin adıdır. O bakımdan ayrıca önemi vardır.

Soru: Kasîde-i Bürde hakkında bilgi verir misiniz?

Cevap: Bir Kasîde-i Bür'e vardır, bir de Kasîde-i Bürde vardır. Yani bir sonu de ile biten, DE, Diyarbakır'ın D'si, Eskişehir'in E'si: Bürde. Bir de bür'e, bür, yukarıdan kesme işareti e.

Kasîde-i Bürde Peygamber Efendimiz'in zamanında yaşayan Ka'b b. Züheyr'indir. O Peygamber Efendimiz'in aleyhine çalışan bir insanken, aleyhte sözler söylediği, şiirler yazdığı için Peygamber Efendimiz; "Bu mendeburun öldürülmesi gerekir." diye işaret vermiş, sahâbe-i kirâm da onu fırsat kollamaya başlamışlar, bir yerde yakalasalar öldürecekler.

O da kendisinin öldürülmesi üzerine emir çıktığını, müsaade çıktığını anlayınca ödü patlamış. Ondan sonra bir Peygamber Efendimiz'i methedici kaside yazmış bu sefer, onun adı Kasîde-i Bürde, Ka'b b. Züheyr'in.

Peygamber Efendimiz'in meclisine kadar gizlice kendisini göstermeden gelmiş, birden karşısına çıkmış;

“Yâ Resûlallah! Ben bir kusur işledim ama soylu, asil insanlar affedici olur.” filan mânasında beyitler var şiirinde. Efendimiz de affetmiş onu, o da müslüman olmuş, ashaptan olmuş, Efendimiz iltifat da buyurmuş, sırtındaki bürd-ü yemânîsini, yemen işi hırkasını çıkartmış onun sırtına ikram olarak, hediye olarak, şairin câizesi olarak giydirmiş; o da onu giymiş, onun için bu şiire Kasîde-i Bürde derler, yani hırka mükâfatını almasına sebep olan kasîde. Bu Peygamber Efendimiz'in sahabesi olmuş olan bir kimsenin yazdığı şiirdir, Peygamber Efendimiz'in zamanındandır.

Kasîde-i Bür'e, re'den sonra kesme işareti bür'e. Kasîde-i Bür'e İmam Bûsûrî hazretlerindedir. İmam Bûsûrî on üçüncü asırda yaşamıştır. Mısır'da divanda yani devletin yüksek mevkiilerinde hizmet görmüş bir

edib, şair, fâzıl insandır. Felç olmuş, felç olunca ayağa tutmamaya başlamış, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'i medih yolunda Kasîde-i Bür'e isimli kasîdeyi yazmış. Yani ismi o zaman Kasîde-i Bür'e değil ama böyle bir kaside yazmış. Peygamber Efendimiz'e sevgisini saygısını, Peygamber Efendimiz'in evsâfını anlatan güzel bir kasîde yazmış, uzun bir kasîde.

Bu kasîdenin bölüm bölüm her güne taksim edilmiş şekli bizim evrâdımızda vardır.

Bu Kasîde-i Bür'e'yi yazınca, bitmiş yazısı, felçli kendisi, bunu yatağında veya oturduğu yerde yazmış. Gece rüyasına Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz gelmiş, rüyada ayaklarını şöyle sıvazlamış, meshetmiş, uykudan uyandığı zaman bakmış ki felci gitti. Felçten berî olmuş, kurtulmuş.

Berî olmak mânasından Kasîde-i Bür'e deniliyor. Berî olmak, kurtulmak mânasına yani felç olması geçmiş, şifa bulmuş, hastalığı kalmamış.

Resûlullah sevdiği için, rüyasında onu öyle sıvazlamış ayağını, felçli olması gitmiş, izâle olmuş.

Onun için bu Kasîde-i Bür'e'yi sever bizim ecdadımız. Bunu makamla okumuşlardır, güzel makamlarla, ciddi ciddi, çocuklara öğretmişlerdir, ezberletmişlerdir. Hocamız da Kasîde-i Bür'e'den icazeti olduğundan onu evrâdımızın içine koymuştur. Resûlullah madem sevmiş, rüyada iltifat eylemiş, biz de onun sevdiği kasîdeyi şey yaparız diye okurlar.

Biz de seviyoruz, biliyorsunuz nasıl başlıyor?

Emin tezekkûri cîrânin bi-zî selemin
Mezecte dem'an cerâ min mukletin bi-
demi

Em hebbeti'r-rîhu min tilkâi kâzîmetin
Ve evmeda'l-berku fi'z-zalmâi min idami.
diye böyle devam eden bir şiir.

Bu Arap kaside sanatına uygun çok güzel bir şiirdir. Yalnız başında hamdelesi, salvelesi, besmelesi olmadığından bu bir eksiklik diye, daha sonradan yani her işin besmeleyle, hamdeleyle, salveleyle olması lazım diye şairin birisi başına ekleme yapmış;

Elhamdülillahi münşi'l-halki min ademin
Sümme's-salâtü ale'l-muhtâri fi'l-kıdemi
Mevlâye salli ve sellim dâimen ebedan
Alâ habîbîke hayri'l-halki küllihimi.

diye hamdele ve salveleyi de böyle eklediği için onu da başına şöyle yukarıya doğru ayrıca yazmışlardır, biz bunu okuyoruz.

Güzel bir kasidedir yani bizim mevlüt gibi, mevlid-i şerîf gibi, Vesîletü'n-necât, Süleyman Çelebi rahmetlinin eseri gibi güzel bir eserdir. Buna Suudlular karşıdır. Suudlular şiire karşıdır, sanata karşıdır, böyle şeylerin korunmasına karşıdır, sanat eserlerinin sit alanlarına karşıdır; eski binaları yıkmışlardır, mezarlıkları yıkmışlardır, türbeleri yıkmışlardır, her şeye karşıdır, aşırıdır onlar. Bu şiire de düşmandır onlar.

Bizim evrâdı görürlerse, hacılar oraya götürdüğü zaman, bunun içinde Kaside-i Bür'e var diye bunun içinde bid'atlar var filan diye evrâdı da alıyorlar. Halbuki söz normal bir şeydir, sözün güzeli güzeldir, sevaptır, çirkini çirkindir, günahdır. Şiir de sözün bir parçasıdır, şiirin güzeli güzeldir; işte ilahiler, kasideler okuyoruz, mevlid okuyoruz, bazıları buna karşı çıkıyorlar ama büyüklerimiz bunu tabii mâkul karşılamış.

Bizim Osmanlı alimleri ecdadımız zarif insanlardır. Bizim dedelerimiz hem takvâ ehlidir hem de edip, zarif insanlardır. Lügatı bile

manzum yazmışlar. Lügat kitabını manzum yazmış, Türkçe'den Arapça'ya, Türkçe'den Farsça'ya manzum lügat yazmış. Lügatı bile şiirleştirmişler yani, öyle insanlar.

Soru: Ekrem ve Yusuf isimlerinin anlamını öğrenmek istiyoruz.

Cevap: Ekrem en soylu, en cömert mânasına gelen bir kelime olup Peygamber Efendimiz'in isimlerindedir, Resûl-i Ekrem diyoruz. O bakımdan güzeldir.

Yusuf da peygamberlerden birisinin ismidir. Biliyorsunuz Mısır'a köle olarak satıldı da ondan sonra güzelliğiyle, ahlakıyla, edebiyetle, takvasıyla sonra Mısır'da tarım bakanı gibi bir seviyeye çıktı. O Yusuf aleyhisselam, hani kuyuya atılmış, satılmış olan Yusuf aleyhisselam'ın ismidir. Onun mânasını bilmiyorum. O tabii Arapça'dan önce, İslâm'dan önceki eski devirlerden bir dilin kelimesi olduğu için onun mânasını bilmiyorum ama lügatlara bakılsa, eski ansiklopedilere bakılırsa belki ne mânaya geldiği belki bulunabilir.

Bunun ibrancesi yani yahudicesi Yasef'tir. Hani yahudi lügatında Yasef ne demek diye bir onların ansiklopedisine bakılırsa belki ibrancide bu şu mânaya geliyor diye bir mânâ

çıkabilir. Ama bizim için önemli olan bir peygamber ismi olarak, yüzü çok güzel olan, Allah'ın sevgili kullarından bir mübarek zâtın ismi.

Soru: Hatmede el ele tutuşmak ve zikir-den sonra halkadan geçmek sakıncalı diyorlar, anlatır mısınız?

Cevap: Bizde böyle bir el ele tutuşmak yoktur, halkadan geçmek hiç yoktur. Bu çocukların bir oyununu hatırlattı bana; “Ambara vurduğum bir tekme, ambarın kapısı açıldı, etrafa buğdaylar saçıldı.” filan. Bu ibadettir, bu böyle halkadan geçmek filan ilk defa burada böyle şey yapıyorum [duyuyorum.] Böyle bir şey gerekmez yani zikir ciddi olarak yapılır. Hocamızın zamanında gördük zikri, ciddi olarak yapılır. Hafif sesle yapmayı, aşırı yapmamayı söylerdi hocamız.

El ele tutuşan cemaatler, tarikatlar vardır, kol kola giren böyle bir ritimle sallanarak zikir yapan, şöyle dairevî halka olup bu halka yavaş yavaş dönen tarikatlar vardır. Ama bizim büyüklerimiz sakın şey yapmayı daha uygun görmüşler. Kimseye bir şey demiyoruz da, biz de öyle yapmaya gayret edelim.

Soru: Zikirde beyaz örtmek, beyaz giymek var mıdır?

Cevap: Hayır öyle bir külfet yoktur. İlle beyaz olacak dersen bu bir külfettir, adam mavi elbisesi olunca sıkılacak, eyvah zikir yapılıyor şimdi elbisem mavi, haydi bakalım gardrop ara, bir müsait odanız var mı? Ya çantasında beyaz giyecek... Zikir için bir külfettir bu, böyle bir şey gerekmez.

Soru: Doktor bir tanıdığımız İstanbul'da çalışıyor, annesi memleketine gidip orada işine devam etmesini istiyor fakat bu kişinin ailesi, çocukları burada yerleşmişler, okulları burada, gitmek istemiyorlar. Kişinin ailesini ve işini annesinin isteği için memleketine taşıması gerekir mi?

Cevap: Bu bir şey meselesi yani işinden aldığı para, işinin durumu, gideceği yerde iş bulup bulamayacağı vesair gibi birçok şeyle bağlantılı bir mesele. Annesini ikna eder yani annesine hizmet etmesi iyi olur evladın, yanına gitmesi faydalı olur, anneler de evlatlarının elbette mürüvvetini görmek isterler, yüzünü görmek isterler, hasretini duyarlar. Mümkün olduğu kadar annenin rızasını almaya

çalışmak esastır ama anneciğim oraya gelirimsem böyle iş bulamam, çoluk çocuk okulda, şeyde, inşaallah fırsat olursa yapmaya çalışırız ama filan diye karşılıklı mutabakatla, konuşarak gönül alarak bu iş halledilebilir.

Soru: Kabir etrafında yapılan mermerlerin hükmü nedir? Müslümanların kabirleri nasıl olmalıdır?

Cevap: Müslümanların kabirleri sade olmalıdır, mermerlemeye vesaireye lüzum yoktur, gerek yoktur. Sadece kabir olduğunu belirten bir işaret kafidir. Sade olması daha iyidir ama mesela çok mühim bir zât, mesela hocamız, ziyaret edenleri var şeyi var. Eh, kim olduğu, vesairesi, vefat tarihi yazılmış, bunu da câiz görmüşler şeyler. Netice itibariyle külfettir tabii bu, parası olur insanın veya olmaz, yapabilir veya yapamaz. Şöyle bir kabri olması, başına ucuna mümkünse ağaç dikilmesi ve öylece kabir olduğunu belli edilmesi daha iyi.

Soru: Kaza namazları olan kimselerin gayri müekket olan yatsı ve ikindi namazlarının sünnetlerini kılmayıp onun yerine kaza namazları kılabilceği söyleniyor, ne buyurursunuz?

Cevap: Böyle de söylemiyorlar, bütün sünnetleri kılmamın, bıraksın sadece kaza kılsın diyorlar, bizim mezhebimizde bu yoktur. Biz ödemeyi ayrı yaparız, bu faziletleri namazları kaçırmayız. Ama burada sorular gayri müekket sünnetlerdir. Gayri müekket sünnet iki tane, birisi ikindinin ilk dört rekâtı, ötekisi yatsının ilk dört rekâtı.

İlle bir yerden bir kırıştırmak mı lazım? Hiç vakit kalmadı, yer kalmadı da ille bir şeyin yerine bir şey mi yapmak lazım? İlle bir hesap mı gerekiyor? Bu işte böyle bir cimrilik mi gerekiyor?

Ben bunu biraz şey görüyorum, ya onu da kıl, durumun müsaitse onu da kıl, ne oluyor yani? Bunu kılmayayım onun yerine bunu yapayım. Pazarlık yani, 125 bin lira olan şey 124 bin lira olmaz mı, 123 bin lira olmaz mı? Biraz şey görüyorum.

Soru: Alevîlerin evine gitmek, çay gibi ikramlarını yemek sakıncalı mıdır?

Cevap: Bu Alevî'nin durumuna bağlıdır, yani bugünün Alevî'si çeşit çeşittir. Bizim tanıdığımız, ihvânımız olan Alevî'ler vardır. Geçen Pazar günü bir tanesi, "Ben baba oğul Alevî'yim. Hocam bize medet edin, bizi ne

olur bırakmayın, terketmeyin, elimizden tutun.” gibi bir kağıt göndermiş. Namazlı niyazlı olduktan sonra, tövbekâr olduktan sonra bir şey değil ama Alevî deyince öyle insanlar da var ki ateist, münkir, kâfir, hasım, İslâm’a düşman, tabii o zaman uygun olmaz. Tehlikeli, ne yapacağı belli olmaz, korkar insan. Köyüne gitmeye korkarsın, evine girmeye korkarsın, canına kasedebilir her şey olabilir, anarşist. Tipine göre değişir.

Başbağlar’da ne yaptılar?

Geldiler civar köylerden, kardeşlerimizi şehit ettiler.

Soru: Kalp zikrinden başka diğer latifelerin zikirleri nasıl olur? Kendiliğinden mi başlar yoksa şeyhinin ayrıca tarifi ve talimi mi gerekir?

Cevap: Şeyhinin tarifi veya şeyhinin vazifelendirdiği bir kimsenin tarifi ile müsaadeli olur bu işler. Çünkü kendi kendine olunca problemler çıkabilir, detayını bilemez.

Soru: Ablamın bir takım rahatsızlıkları var. İki senedir evli çocuğu olmuyor. Bazı hocalar cinler muska yapıyorlar ve bozulan muskayı da sürekli yeniliyorlar dediler.

Cevap: Bunlar hoca moca değildir, tüccardır bunlar. Böyle vesvese tüccarıdır bunlar. Birisinin bir problemi mi var, çocuğu mu olmuyor, başı mı ağrıyor, evinde bir karı koca geçimsizliği mi var, tamam... Eline fırsat geçti bu tüccarların, hoca moca değil bu muskacı.

Nedir?

Tüccar.

Sana çok fena büyü yapmışlar, gel.

Ne olacak?

Gel bana, ver şu kadar parayı, tamam, ben onu bozarım, evelallah hakkından gelirim, bilmem ne filan.

Hiç inanmayın bunlara.

Evet cinler vardır, cinlerin olduğunu Kur'ân-ı Kerîm bildiriyor. Cin sûresi vardır, cinlerle ilgili âyetler vardır, onlardan kurtuluş yine Kur'an'la olur. Kulhüvallah vardır, Kul eûzü birabbilfelak, Kul eûzü birabbinnas sûresi vardır, onlar için inmiştir, yani cinlerden ve böyle muska yapan, büyü yapan, sihir yapan zalimlere karşı müslümanları korumak için inmiştir bu âyetler, bu sûreler. Binâenaleyh bu heriflere gitmeyin sakın. Bunların ocağına bir düştünüz mü, bak nasıl da söylüyor, cinler muska yapıyormuş, hem de bozulanları hemen

yeniliyorlarmış. Ya, yani bir tanesini hemen şey yapsa, ötekisini cinler yine yeniliyor bir daha yapacak, devamlı gelir. Sürekli, hesâb-ı câri.

Yaa, ah mendeburlar ah!

Sakın ha, üfürükçüye, hocaya, şeye gider-
seniz öyle tarikate şeye uygun olmaz, öyle şey-
ler yapmayın. Allah'tan isteyin ya. Allah hepimiz-
mizin niyazını biliyor. Biribirinizden dua iste-
yin, kardeşim bana dua edin deyin. Kardeşin
kardeşe gıyabında yaptığı dua makbuldür. İlle
hocadan da dua istemeye de lüzum yoktur.
Ananızın babanızın duasını alın, bir fukara-
cığa, gerçekten muhtaç bir dula, bir yetime
hayır yapın, onu candan duasını alın. Böyle
şeylerle [tedavi olun.] Ne lüzum var bu gibi
şeylere gitmek.

Soru: Şüpheli yiyeceklerden nasıl kaçınabiliriz?

Cevap: Yememekle kaçınırsın, şüphelen-
din mi yemezsin, gayet kolay. “Şüpheli yiye-
cekler nelerdir?” diye sorabilirdi tabii, soru-
nun soruluşunda biraz belki şey yapmamış.

Şüpheli yiyecekler nelerdir?

İslâm da haram bellidir, helal bellidir; domuz eti haramdır, içki haramdır, alkol haramdır. Haram olan malzemenin katıldığı yiyecekler de haramdır, onları yemez. Eğer bir gıdanın içinde böyle bir haram malzeme varsa tabii onu yemeyecek. İçine biraz konmuş olabiliyor. Mesela şeker, şeker diye alıyorsun, likör koyuyor alçak içine, imalcı alçak, hain içine şey koyuyor. Onun için böyle şeyleri yememek lazım.

Bazı gıdaların haram mı helal mi olduğu bilinmiyor. Midye, istiridye, karides, deniz bilmem şusu busu, deniz kestanesi, istakoz, yengeç, vesaire emsali, bu gibi balık cinsinden olmayan şeyler bizim mezhebimize göre mekruhtur, kerahat-i tahrimiye ile mekruhtur. Başka mezheplere göre yani İmam Mâlik'e ve İmam Şâfiî'ye göre caizdir, çünkü Kur'ân-ı Kerîm'de denizden çıkan avların;

أَحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ

Uhille leküm saydu'l-bahri.² âyet-i kerîmesiyle helal kılınması umumidir, binâenaleyh yenilebilir demişlerdir onlar.

² 5/Mâide, 96.

Neden kerahet var? diye bizim Hanefi fıkhında kitaplara bakıldığı zaman deniliyor ki tab'an müstekreh olduğu için, yani öğreniyor insan.

İğrenmiyorsa?

Yani bu öğrenmek de subjektif bir şey. Bazısı tavşan etinden öğreniyor ama tavşan eti yenilir. Bazısı bazı yağlı etleri yemiyor filan. Yani bu öğrenmek biraz subjektiftir, aslında hayvanlarda bir pislik yok. Binâenaleyh onların yenilmesi çok büyük bir mahsur değil.

Soru: Zikir sırasında ilahi söyleme konusunda ne buyurursunuz?

Cevap: Eskiler bu zikir esnasında ilahiye yani bir taraftan zikir devam ederken ilahi söylemeyi bazı tarikatlar kullanmıştır. Bazı tarikatlar bunu yapmışlardır, zikrin değişmesinde, ritmin hızlanmasında vesaire de bir ara vasıta olarak kullanmışlardır bir de aşkın şevkin artmasında kullanmışlardır.

Bizim yolumuzda zikrin içinde ilahi söylemek yoktur ama hocamız zikir yaptıktan sonra, haydi bakalım Muammer [Dolmacı], başlayın bakalım filan diye ilahi söyletirdi. Sevdiği ila-

hiler vardı, onların söylenmesini isterdi. İlahinin kendisi mâna itibariyle güzelse zikir esnasında da söylenebilir fakat söylenişi zikri, zikrin havasını bozmamalı, çok yüksek sesle olmamalıdır.

Soru: Üniversitede öğrenciyiz, bölüm başkanı sakallı öğrenci istemediğini söylüyor?

Cevap: Biz de sakallı öğrenci istemeyen hocayı istemiyoruz dersiniz siz de ona.

Niye istemiyormuş yani?

Bölüm başkanı ise bölüm başkanı!

Sakal sünnettir dersiniz, bu benim hürriyetimdir dersiniz, ben üniversiteye gelmiş bir insanım. Ne hakla karışyorsunuz benim özel hayatıma? dersiniz. Medeniyetten hiç nasibiniz yok mu? Medeniyet tarlasından marş marşla mı geçtiniz? dersiniz. Yamyamistan'dan mı geldiniz? dersiniz.

Soru: Hanımların kına yakması; sağ eline yakması söyleniyor ne kadar doğrudur, sol ele kına yakılmaz diyorlar?

Cevap: Ben halk arasında iki eli kınalı olduğunu bilirim. İlle sağ eline yakılacak da sol ele yakılmayacak diye bilmiyorum. Hanım, hanımlar için kına bir süs şeyidir, sol el belki taharette kullanılıyor diye bazıları bunu çıkarmış

olsa gerek ama öyle bir şey yoktur. Kınanın deriyi kuvvetlendirme, mantarı öldürme hassesi olduğundan tıbbî bakımdan faydası da vardır. Her iki ele de olabilir. Tarihte de günümüzde de kına iki ele de yakılabılmıştır. Biz de “kına yakmak” derler

Soru: Size bağlı dervişlerden bazıları da, falanca gruplar daha çok ilgilenip onların sohbetlerini takip ediyorlar, bize de seyrek olarak geliyorlar.

Cevap: Tabii bir insan başka başka hocaların derslerine de gidebilir fakat o hocalar aklı başında hoca ise. O hocalar aklı başında hoca değilse, mürit kapıcı hoca ise, gıybet yapıcı hocaysa, hemen gelene şey derler;

Sen neredensin?

Falanca yerdenim.

Sen oradan ayrıl buraya gel, bilmem ne filan, kötüleme çalışması yaparlar, o oralara giden şey oradan yavaş yavaş soğur ve sonuçta tekkesinden olur. O bakımdan tecrübemiz, onlar pek uygun olmuyor ama doğru düzgün bir alimin gidilsin, sohbeti dinlensin. Böyle rekabetle, gıybetle şey yapan kimselere gidilmez.

Soru: Alevî-Sünnî olaylarının olduğu gazi mahallesinde bir ihvan kitlesi varmış. Orada

Alevîler ağırlıklarını koymuşlar, oradaki kardeşlerimiz zor durumda, ne tavsiye edersiniz?

Cevap: Orası tehlikeli bir mıntıka olduğunu gösterdi, olaylarla ispat olundu. Kanlı bıçaklı, kavgalı, yangınlı, cinayetli şeyler oldu. Orda içinde baş örtülü insanların olduğu bir araba yakıldı, dört kişi öldü. Baş örtülü olduğu için öldürüldüler, şehit oldular. Müslüman kardeşlerimizin dükkanları filan yakıldı. Orada ya grup halinde bir yerde dursunlar orasını kurtarsınlar ya da böyle bir İslâmî yere yavaş yavaş taşınınsınlar.

Soru: Sabırsızlıktan ve ahmaklıktan kurtuluşun çaresi nedir?

Cevap: Bu bir eğitim meselesi. Sabırsızlıktan kurtulmanın çaresi, küçük küçük meselelerde sabır ede ede, şöyle sakın olmayı, yavaş yavaş alıştırmaya yavaş yavaş geliştirmektir. Tabii ahmaklık, -bu kelimeyi kullanmış kendisi- ahmaklıktan kurtulmak... Ahmaklık, hamâkat doğuştan değilse yani zihnî kabiliyetlerin geriliğinden değilse, eğitimle [düzelebilir.]

Ha şeyde, hadîs-i şerîfte bildirilen ahmaklık, yani ahmak kimdir?

Nefsinin hevâsına tâbi oluyor, ondan sonra da Allah beni affeder diye düşünüyor. Bu tabii ahmaklık. Âhirete hazırlanmıyor, günahları işlemeye, nefsinin peşinde gitmeye devam ediyor ve ondan sonra da “Allah gafûru’r-rahîm’dir, affeder.” diyor.

Tabii bunun çaresi nefse muhalefettir, onun dediklerini yapmamaktır. Nefsin arzularını meşrû yollardan yerine getirmeye çalışmak, meşrû ölçülerde yerine getirmektir. Zikirlerine, ibadetlerine müdâvemet etmektir. İbadetlerin her birisi bu hastalıkların çaresidir.

Soru: Mihriye ve Ece isimlerinin mânası. En son, Mihriye ve Ece isimlerinin mânası.

Ece, sultan hanım demektir. Türkçe bir kelime, Türkçesi kraliçe karşılığı, kraliçenin Türkçesi olmuş oluyor.

Mihriye de, mihir kelimesi aslında Farsça’dır, tabii Arapça’da da bir mihir kelimesi vardır ama bunu koyanlar Farsça mânasına heves ederek koymuş gibi görünüyorlar. Kız ismi olduğu için de sonuna Mihriye diye müenneslik takısı takmış gibi görünüyorlar. O zaman kozmopolit bir kelime oluyor.

Arapça'da mehere, mühürlemek demektir. Bir de kadının nikahta hakkı olan nikâh bedeli parasını, mehrini vermek mânasına gelir. Mehriye de Arapça'da, nikâh bedeli olarak verilen para gibi bir mânaya gelebilir. Ama Farsça'da mihir, bir mânası güneş demektir, bir mânası da şefkat, merhamet, sevgi demektir. Sanıyorum o şefkat, merhamet, sevgi mânasını düşünerek bunu koymuştur, Arapça Farsça'yı bilmeyen birisi ona heves ederek koymuştur. [Anlamları] böyle şeyler...

Allah hepinizden razı olsun.

Sübhâneke lâ ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ente'l-alîmü'l-hakîm. Sübhâne rabbinâ rabbi'l-ızzeti ammâ yesifûn ve selâmün ale'l-mürselîn ve'l-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîne el-Fâtîha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

13 Rebîü'l-Evvel 1416 / 10.08.1995

[Bütün Aile Eğitim Kampı Konuşmaları'na PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

